

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev 3357/2018-4

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Mirjane Magud predsjednice vijeća, Đure Sesse člana vijeća i suca izvjestitelja, Renate Šantek članice vijeća, mr. sc. Dražena Jakovine i Goranke Barać-Ručević članice vijeća, u pravnoj stvari I-tužitelja M. P. iz Z., OIB ... i II-tužiteljice M. P. iz Z., OIB ..., oboje zastupani po punomoćniku P. Š., odvjetniku u Z., protiv tuženika A. b. d.d. Z., OIB ..., kojeg zastupa punomoćnik K. Č., odvjetnik u Z., radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Županijskog suda u Rijeci poslovni broj GŽ-1757/2017-3 od 12. srpnja 2018., kojom je potvrđena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P-6585/16-24 od 3. srpnja 2017., u sjednici održanoj 26. listopada 2021.,

r i j e š i o j e:

Ukidaju se presuda Županijskog suda u Rijeci poslovni broj GŽ-1757/17-3 od 12. srpnja 2018. i presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P-6585/16-24 od 3. srpnja 2017. te se predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

1. Presudom Županijskog suda u Rijeci poslovni broj GŽ-1757/17-3 od 12. srpnja 2018. potvrđena je presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P-6585/16-24 od 3. srpnja 2017. kojom je odbijen zahtjev za proglašenje nedopuštenom ovrhe određene rješenjem o ovrsi Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj Ovr-2021/13 od 9. listopada 2013. (točka I. izreke) te je naloženo tužiteljima naknaditi tuženiku troškove parničnog postupka u iznosu od 9.617,50 kn (točka II. izreke).

2. Protiv drugostupanjske presude reviziju iz čl. 382. st. 1. toč. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 - dalje: ZPP) podnijeli su tužitelji pobijajući je u cijelosti zbog svih razloga navedenih u čl. 385. ZPP-a s prijedlogom da se ta presuda preinači u skladu s navodima revizije ili da se presude sudova nižeg stupnja ukinu i predmet vrati na ponovno suđenje. Traže naknadu troškova revizije.

3. Odgovor na reviziju nije podnesen.

4. Revizija je osnovana.

5. Predmet spora je zahtjev za utvrđenje nedopuštenosti ovrhe na nekretnini određene na temelju solemniziranog ugovora o kreditu sa sporazumom o osiguranju novčane tražbine od 4. listopada 2007. i solemniziranog ugovora o kreditu sa sporazumom o osiguranju novčane tražbine od 7. listopada 2008. koji su sklopljeni između tužene banke i I-tužitelja kao korisnika kredita i založnog vjerovnika te II-tužiteljice kao sudužnika i založnog dužnika.

6. Uvidom u solemnizirane ugovore o kreditu na temelju kojih je određena ovrha te u obavijesti o raskidu kredita, nižestupanjski sudovi utvrđuju kako je riječ pravnim poslovima koji su raskinuti u skladu s ugovorenim odredbama te predstavljaju ovršne isprave na koje je u skladu sa zakonom stavljena potvrda ovršnosti pa nije ostvaren žalbeni razlog iz čl. 50. st. 1. toč. 1. Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 112/12 i 25/13 - dalje: OZ).

7. Utvrđuju i kako nije riječ o potrošačkim ugovorima pa nema mjesta primjeni Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, broj 79/07 i 125/07 - dalje: ZPP) te iznose pravno shvaćanje da tužitelji u ovom postupku ne mogu osporavati valjanost ugovora o kreditu na temelju kojih je pokrenuta predmetna ovrha jer da je to moguće jedino podnošenjem posebne tužbe radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu. Zbog toga zaključuju da se tužitelji ne mogu pozivati na žalbene razloge iz čl. 50. st. 1. toč. 7., 9. i 10. zbog kojih su bili upućeni u parnicu.

8. Prema odredbi čl. 392.a ZPP-a sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom i samo u granicama razloga određeno navedenih u reviziji. U reviziji stranka treba određeno navesti i obrazložiti razloge zbog kojih je podnosi, a razlozi koji nisu tako obrazloženi neće se uzeti u obzir (čl. 386. ZPP-a).

9. U reviziji se po prvi puta ističe kako ovršne isprave na temelju kojih je određena ovrha sadrže nepoštene ugovorne odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi pa da su zbog ništetnosti tih odredbi tužitelji čak preplatili svoje obveze prema ugovorima o kreditu zbog čega da tuženik u trenutku otkazivanja ugovora nije niti imao dospjelu novčanu tražbinu prema tužiteljima. S obzirom na to da radi utvrđenja ovih činjenica nije proveden predloženi dokaz financijskim vještačenjem, tvrde da je počinjena bitna povreda iz čl. 354. st. 2. toč. 6. ZPP-a jer da je tužiteljima onemogućeno raspravljanje o ovim odlučnim činjenicama.

10. Tvrdnje o nepoštenosti ugovorne odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi i preplata ugovora zbog ispunjenja navedene ništetne odredbe po prvi puta istaknute u reviziji.

11. Stranke mogu u reviziji iz čl. 382. st. 1. ZPP-a iznijeti nove činjenice samo ako se odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se revizija može podnijeti (članak 387. ZPP-a).

12. Protiv drugostupanjske presude protiv koje se može podnijeti revizija iz čl. 382. st. 1. ZPP-a kojom se potvrđuje prvostupanjska presuda revizija se zbog bitne povrede odredbe parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 6. ZPP-a može podnijeti samo ako je podnositelj revizije zbog te odredbe žalbom pobijao prvostupanjsku presudu (čl. 385. st. 2. ZPP-a).

13. S obzirom na to da tužitelji nisu pobijali prvostupanjsku presudu zbog bitne povrede iz čl. 354. st. 2. toč. 6. ZPP-a niti su bilo izričito bilo sadržajno upućivali na uskratu raspravljanja o nepoštenoj ugovornoj odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi, ova okolnost predstavlja nedopušteno iznošenje novih činjenica u revizijskom stadiju postupka i ne čini pobijanu presudu nepravilnom i nezakonitom.

14. Točno je da sud na ništetnost pravnog posla ili njegovih pojedinih odredbi pazi po službenoj dužnosti (u smislu odredbe čl. 327. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, broj 35/05 - dalje: ZOO), ali i u tom slučaju samo na temelju činjeničnih navoda stranaka. Zbog toga se na razlog ništetnosti ugovorne odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi revident ne može s uspjehom prvi puta pozivati u reviziji ako odluka o tome zadire u pitanje pravilnosti i potpunosti utvrđenoga činjeničnoga stanja u koje, kraj odredbe čl. 385. ZPP-a i ograničenja iznošenja novota iz navedene odredbe čl. 387. ZPP-a, revizijski sud nije ovlašten ulaziti.

15. Međutim, učinjena je bitna povreda odredaba čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a na koju je određeno ukazano u reviziji. Naime, presude sudova nižeg stupnja imaju nedostataka uslijed kojih se ne mogu ispitati.

16. Drugostupanjski je sud u obrazloženju svoje presude otklonio kao neutemeljene tvrdnje tužitelja da je prvostupanjski sud pogriješio kada nije dao razloge o istaknutim prigovorima ništetnosti javnobilježničkih akata na temelju kojih je određena ovrha, utvrđujući tek da nije riječ o potrošačkim ugovorima te da tužitelji u ovom postupku ne mogu osporavati valjanost ugovora o kreditu na temelju kojih je pokrenuta ovrha niti se pozivati na žalbene razloga iz čl. 50. st. 1. toč. 7., 9. i 10. zbog kojih su pravomoćnim rješenjem ovršnog suda i bili upućeni u parnicu radi utvrđenja ovrhe nedopuštenom. Stoga je našao da sud prvog stupnja nije počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a kada te prigovore nije obrazlagao jer se i prema pravnom shvaćanju drugostupanjskog suda valjanost ovršne isprave može osporavati jedino podnošenjem posebne tužbe radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu.

17. Osnovano tužitelji u reviziji prigovaraju da je ovakvim postupanjem drugostupanjski sud počinio navedenu bitnu povredu odredaba parničnog postupka budući da se drugostupanjska presuda ne može ispitati jer nema razloga o odlučnim činjenicama.

18. Naime, u žalbi od 17. srpnja 2017. tužitelji su prigovarali utvrđenju prvostupanjskog suda o tome da u konkretnoj situaciji nije riječ o potrošačkom ugovoru. Kako je drugostupanjski sud otklonio navedeni prigovor ponavljanjem utvrđenja prvostupanjskog suda o tome da nije riječ o potrošačkim ugovorima, bez iznošenja razloga o tome, presuda drugostupanjskog suda sadrži nedostatke zbog kojih se ne može ispitati. Priroda ugovora o kreditu o kojima je riječ odlučna je činjenica o čijem utvrđenju ovisi i pravilnost pravnog shvaćanja nižestupanjskih sudova o tome

primjenjuju li se na sporni odnos odredbe ZPP-a ili ZOO-a. Kako presuda prvostupanjskog suda ne sadrži nikakve razloge o utvrđenju da nije riječ o potrošačkom ugovoru, nije ju moguće ispitati pa je ostvaren revizijski razlog bitne povrede iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a.

19. Osnovan je i revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava. Pravilno tužitelji u reviziji navode da je drugostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo jer je zanemario odredbu čl. 327. st. 1. ZOO-a prema kojoj na ništetnost sud pazi po službenoj dužnosti i na nju se može pozivati svaka zainteresirana osoba.

20. Članak 327. st. 1. ZOO-a ne daje ovlaštenje sudu da suprotno odredbi čl. 2. st. 1. ZPP-a odlučuje o onome što nije postavljeno u granicama zahtjeva koje su stranke u postupku istaknule, ali to ne znači da nižestupanjski sudovi nisu ovlašteni u smislu odredbe čl. 327. st. 1. ZOO-a po prigovoru ugovorne strane kao zainteresirane osobe ili po službenoj dužnosti, a u okviru činjeničnih navoda tužbe, procijeniti valjanost spornog pravnog posla. Pritom se valjanost spornog pravnog posla razmatra kao prethodno pitanje o čijem rješenju ovisi odluka suda o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

21. Odbijajući tužbeni zahtjev uz zaključak da se tužitelji ne mogu pozivati na žalbene razloge iz čl. 50. st. 1. toč. 7., 9. i 10. zbog kojih su upućeni u parnicu i zaključujući da se valjanost predmetnih ugovora o kreditu može ocjenjivati samo u posebnoj parnici radi utvrđenja ništetnosti, a ne i u parnici radi utvrđenja da je ovrha nedopuštena, nižestupanjski su sudovi pogrešno primijenili odredbu čl. 327. st. 1. ZOO-a.

22. Zbog pogrešnog pravnog pristupa u primjeni materijalnog prava odlučne okolnosti za odlučivanje o zahtjevu za proglašenje ovrhe nedopuštenom ostale su nepotpuno utvrđene (čl. 395. st. 2. ZPP-a).

23. Zbog navedenih razloga, a kako je utvrđeno da je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a te da je materijalno pravo pogrešno primijenjeno, na temelju odredbi čl. 394. st. 1. i čl. 395. st. 2. ZPP-a, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

24. Budući da odluka o troškovima postupka ovisi o konačnom uspjehu stranaka u sporu, a koji je za sada neizvjestan, valjalo je ukinuti i odluku o troškovima (čl. 164. st. 4. ZPP-a).

25. U ponovljenom postupku prvostupanjski će sud raspraviti spornu prirodu ugovora o kreditu o kojoj ovisi pravilna primjena materijalnog prava kao i istaknute prigovore ništetnosti ovršnih isprava te utvrditi sve odlučne činjenice za rješenje spornog odnosa među strankama i potom donijeti novu odluku o tužbenom zahtjevu.

Zagreb, 26. listopada 2021.

Predsjednik vijeća:
Mirjana Magud, v.r.